

סיפורו האישי של מכונאי „דורון“ על קודותיו מיום תפיסת הספינה ועד לשחרורו

4 חדשים בשבי

שהפעם אנחנו אפילו לא צריכים לנסוע. הוכנסנו לחדר אחר והפגישו אותנו עם קציני הצלב האדום. רצינו לספר את הכל אבל לא יכולנו, משום שישבו איתנו בחדר עוד כמה עשרות קצינים מצריים. סיפרנו שטוב לנו ורק ביקשנו מאנשי הצלב האדום סיגריות ודברי קריאה.

הם הביאו לנו סיגריות מצריות טוקוס. חוץ מהסיגריות עצמן, היתה בקופסאות אלה מעלה אחת נוספת: הן הכילו תמונות של חתיכות, והן נתנו לנו הרגשה טובה. הן הלנו להעביר מאחד לשני את התמונות; עשינו לנו אסוף שלם. אחרי תקופה כה ארוכה שאינו רק פרצופים שחורים, היה נעים להסתכל גם קצת על פרצופים יותר אנושיים.

ד"ש על הקיר

ל אותה פגישה עם אנשי הצלב האדום היתה עוד מעלה חשובה. מאותו יום ניתנו לנו גם דברי קריאה, והיחס אלינו השתפר בהרבה. הפתעה גדולה נגרמה לנו כאשר קיבלנו את ההגדה של פסח, בהוצאה של צה"ל, ואת התניך הצבאי עם סמלי כל חילות צה"ל. בעמודו האחורי של התניך קראנו: „נקרא בשמחה ובהנאה, עלידי ה- טיים העברי יונתן אסקס“, ולמטה היה תאריך שבו קרא הטיים השבועי של מיבצע סיני את ספריהם ככלא קהיר.

אבל זאת לא היתה הפגישה היחידה עם יהודים. על קיר בית-הכלא בעזה פגשנו את הכתובת: „רפי“, שהושארה על ידי רפי גלסון, ובבית-הכלא בקהיר פגשנו את כתובותיהם של עוד חברים לצרה. בכלל, כל מי שנמצא באותם תאים עלוברים משאיר על קירותיהם היסטוריה שלמה. גם אלה שיבואו אחרינו, ונקחה שלא יהיו, עוד יזכו לדרישות שלום מאיתנו.

אם הרביצו לנו, יכולתי איכשהו להבין זאת, אבל לא יכולתי בשום אופן להבין מדוע זוכה ליחס דומה רב-החובל שלנו, ג'ינריו ציקונאלו. הרי הם ידעו בפירוש ש' הוא איטלקי ולא יהודי.

הקפטן היה מקבל כמעט כל שבוע מכתב מביתו, והקונסול האיטלקי היה מבקר אותו

חמישה ימים אחרי שהמצרים הודיעו כי הם ישחררו את אנשי „דורון“, הגיעו ששת הדייגים השבויים אל ארץ, על גבול רצועת עזה. הם היו עייפים, בלתי-מגולחים ונרגשים עד כדי דמעות. בסיפור האקסקלוסיבי הבא, שניתן לכתב „העולם הזה“ תוך כדי נסיעה באוטובוס למושב דור, מתאר אחד מאנשי הצוות את ה- דרמה האנושית הכאובה, המסתתרת מאחורי התקרית הבינלאומית.

מאת יצחק שאול

ואחר כך עוד יום שלם היו כואבות וצורבות הפנים. הוא היה משאיר לנו חצי פה וחצי שם, ומורט לנו את הפנים. אבל זה בכל זאת יותר טוב מאשר לא להתגלח בכלל.

הצלב האדום מבקר

ב וקר אחד אמרו לנו ללבוש בגדים נקיים, והעלו אותנו על סנדר. המכונית נסעה לעזה ורמזו לנו שמחזירים אותנו הביתה. בעזה אהבו אותנו כנראה מאד, ולכן גם הרביצו לנו מכל הצדדים. היינו עם עינים קשורות, ואפילו לא ראינו מי שהרביץ לנו. אבל אחרי יומיים שהיינו בכלא עזה, החזירו אותנו לכלא קהיר, והכל חזר לקדמותו.

לא היה מה לעשות בכלא. ארבעה קירות ערומים וזהו. הרגשתי גם שהשרידים שלי מתרופפים, כי אני לא רגיל לא לעבוד זמן כה רב. משך חודש וחצי היה לנו רק עיסוק אחד: לחשוב. אבל אי אפשר להסביר לאדם שלא עבר חתייה מעין זה, איזה מחשבות עלולות לצוץ בראשו של אדם הנמצא זמן רב במצב כזה.

בוקר אחד שוב אמרו לנו ללבוש את בגדי השבת שלנו. שוב קיחינו שחוזרים הביתה, אך לאחר זמן קצר ביותר נתברר

היה עוכר מתא לתא ומכבד אותנו במכות נמרצות.

מכות, מכות, מכות

ע כשיו חיינו מבודדים לגמרי, כל אחד בתא. אסור היה לנו לדבר אחד עם השני, והיינו נפגשים רק פעם אחת ביום, למשך חצי שעה בערך, כשהיינו עושים ספוגיה. אבל אוי ואבוי היה אם היו תופסים מישהו מדבר עם השני, ואפילו להחליף מבטים היה אסור.

רק אז התחרטתי על שבזמנו לא למדתי ערבית. חלק גדול מהמכות שקיבלתי הייה משום שלא הבנתי מה שהם אמרו, או רצו ממני. אבל לא רק בגלל זה קיבלתי מכות. היו לי שתי מחברות מבית-הספר לדיג, בהן היו שרטוטים של סימני איתות בדיג. הם חשבו שאלה מחברות של צבא, והר ביצו לי עם כבל חשמלי בעל שלושה חוטים, כאשר סענתי כי אלה לא מחברות צבאיות.

אבל לפעמים היה דרמה לי שאנחנו מיוחסים. כי לעומת האסירים הערביים, זה לא היה כלום. את הערבים היו מעירים כל בוקר בחמש, ולאחר מנת המכות הרגילה היו באים אליהם ש ב בשעה תשע. מפזורים ומערבבים להם כל הפציהם האישיים ומכים אותם מכות רצח ממש.

מרק ג'וקים

ה כי חרבה דאגנו לנו היינברג. גד חזר אל הצהר שלנו רק עכשיו ממחלה ממושכת. אחרי ניתוח בבטן, כאשר רק קיבל את המכות הראשונות לא יכול היה להחזיק מעמד והתעלף. אבל הם לא נבהלו, העמיסו אותו על אלונקה. שני חיילים סחבו אתה, ושלישי התוו עליו מים מלמעלה עד למטה, על כל הגוף. אחרי שגד התעלף, קיבלו כנראה החוקרים הוראה להיזהר, והם הניחו לו קצת.

מה שהיה הכי גרוע, היא העובדה שהיינו צריכים לעמוד דום לכל אחד שדיבר איתנו, אפילו לערבי שיש לו רק פס אחד. ככה זה אצלם: כל מי שיש לו פס אחד מרביץ למי שאין בכלל, ומי שיש לו שני פסים מרביץ למי שיש לו רק פס אחד.

גם לאוכל לא יכולנו להתרגל בהתחלה. היה בו הכל: בוקים, פשפשים, חולעים ואפילו חוטים של שק. אבל גם לזה מת רגלים כשרעבים, ואכלנו- כל מה שנתנו לנו.

סעם בא המחלק והביא חתיכת בשר עני קטן. הוא לא יכולה צריך לחלק אותה בין כולם, והוא לא יכול היה, כי היא היתה כולה חתיכה אחת של שומן. הוא פתר את הבעיה בצורה פשוטה: הכניס את כל הבשר לסיו, והתחיל ללעוס אותו עד שהבשר נחתך לשניים. אז הוציא את שתי החתיכות הל- עוסות מפיו, זרק החתיכה שומן לעושה לכל צלחת.

הזמן עבר ואנחנו- נראינו. כמו חיות. לא התגלחנו, כי השארנו את כלי-הגילוח שלנו בדורון. מאחר שחשבנו שנחזור אליה מיד, בגלל זה הם שלחו לנו ספר פעם בשבוע. לא פחדתי שהספר ישחט אותי בהזדמנות, אבל הגילוח אצלו היה לוקח חצי שעה,

ה שעה היתה שעת לילה מאוחרת. רב החובל האיטלקי שלנו, ג'ינריו ציקונאלו, ביקש לסטות דרומה ממסלול הדיג הקבוע שלנו. פרץ ויכוח בין אנשי הצוות. במשך חשנתים האחרונות לא דגנו באותו מקום הנחשב למסוכן, וגם עכשיו התנגד לכך משה ברוך בכל תוקף. הוא טען שיש לו אשה וילדים בבית, והוא אינו רוצה סתם להסתכן. אך הקפטן לא ויתר, וגם אנחנו פחדנו שאם לא נצית, הרי שבחורנו יעזוב אותנו בג'ינריו. ואחרי הכל, הוא הקפטן הכי טוב בג'ינריו.

בשתיים-וחצי אחרי הצות, כשהעבודה כמ- עם ונגמרה, ושארנו לנו רק עוד שתי רשתות, והיינו צריכים לחזור הביתה. לפתע הבחנו בסירת מוסר חשוכה, ללא אורות, המת קרבת אלינו. הם צעקו אלינו באנגלית וג'ינריו פקד לעצור את הספינה. מיד עלו אנשי סירת המוסר, שהיו מזוינים בנשק, על דורון, שהיתה מוארת בכל אורותיה, ונראית למרתוק.

הם ערכו חיפוש מדוקדק אחרי נשק. אני הייתי בחדר המכונות, כאשר ראיתי לפתע את ג'ינריו יורד אלי. הם ערכו חיפוש גם בחדר המנוע. אחר כך העבירו את כל אנשי הצוות, חוץ ממני וג'ינריו, אל ספינת המוסר שהם שנקשרה לצדה של ספינת- תנו. היינו שבויים בידי המצרים.

רציתי להפגיץ את הספינה

ב משך כל זמן ההפלגה לגמל, היו החיילים המצריים אדיבים מאד. הם

הנשיקה

אליעזר כהן מנשק את אשתו חוה, שבאה לקר- בל את פניו יחד עם בתו, ליד מחסום ארז.

אפילו הרגישו את עצמם ממש כמו בבית - נכנסו למטבח, הכינו קפה, ועד שהגענו לפורט-סעיד הם רוקנו את כל מה שהיה בספינה.

היו רגעים שהם התנהגו בפראות. פת- חו את כל הארונות ושברו על ימין ועל שמאל. שובינו היו כולם יחסים אחד מהם לזה את הסנדלים של ג'ינריו ונעל אותם. זה כל כך הרגינו אותי שכמה פעמים חשבתי לרדת למטה, לפתוח את כל ה- כרום, להסביע את הספינה ודי. שלא תהיה לנו, וגם לא להם. אבל ידעתי שזה יעלה לי ביוקר, חיתרתי על הרעיון.

הגענו לפורט סעיד והשטרים לקחו אותנו לבניין גבוה והתחילו לחקר אותנו. כאשר עזיתי שאני ילד צרפת, התשר אלי החוקר בצעקות: „מרגל צרפתי, אנחנו נלמד אותכם“ והמסר עליו את דברו המכות הראשונות שקיבלתי מידיו שובי.

אימו עלי שאם לא אניד שאני מרגל צרפתי ייהרגו אחי. אבל אני כבר שמעתי על הפסנטים האלה, ולא שיקרתי כמו ש' רצו שאעשה.

כשהוכנסנו כל אחד לתא נפרד, קיבל השומר הוראות מיוחדות, וכל זמן קצוב

האשכחה מסה ברוך יושב. עם אשתו- נורה וסני ילדיה אחרי- שלא ראת אותם במשך ארבעת חודשים תמימים. הבן הבכור, אשר, בן השבע, קיבל חתפת עשבים, כאשר נודע לו, כחודש אחרי תפיסת הספינה, כי יאביו נפל בשבי- חקצוסיים.